

Miten, mistä ja millä hinnalla raaka-aineita?

Tätä kirjoittaessani Suomi on lähettänyt hakemuksen liittyäkseen sotilas- ja puolustusliitto Naton jäseneksi. Pääsyynä hakemuksen jättämiselle oli se, että Suomessa pelätään Venäjän hyökkävän jonain päivänä Suomeen samalla tavoin, kuin Venäjä aloitti yhä meneillään olevan hyökkäyksen Ukrainaan helmikuussa 2022. Venäjä vastustaa Suomen liittymistä Natoon ja Kremlin tiedottaja kertoo Venäjän kokevan Suomen liittymisen sotilaalliseksi uhkaksi. Tuollaisesta näkemyksestä ja Venäjän toiminnasta Ukrainassa tulee mieleen mustasukkainen ihminen, joka pelkää puolison toteuttavan niitä tekoja, joita mustasukkainen henkilö on itse valmis tekemään, jos vain saisi siihen mahdollisuuden. Kun Venäjä on itse valmis hyökkäämään naapurimaahansa, pommittamaan ja tuhoamaan sitä kylmäverisesti, Venäjä pelkää, että Suomi ja muut länsimaat toimisivat samalla tavoin, jos vain uskaltaisivat. Venäjän tarinassa/narratiivissa siis myös piskuinen Suomi halutaan kokea uhkaksi. Venäjän nykyjohdolle näyttää olevan mahdollon ymmärtää, että länsimaissa halutaan elää ihan normaalia rauhallista ihmiselämää.

Tekniikka ja tietotaito kehittyvät ympärillämme hurjaa vauhtia, mutta ihminen ei näytä kehittyvän, vaan historia toistaa itseään tasaiseen tahtiin. Autoritääristen vallanpitäjien halu vallata toisten valtioiden alueita jatkuu sukupolvesta toiseen. On vaikea käsittää, että yhden ihmisen ja hänen lähipiirinsä geopoliittisten intohimojen seurauksista miljardit ihmiset maailmassa kärsivät. Nälänhätä ja pakolaisuus lisääntyy, ja tuhannet ja taas tuhannet ihmiset menettävät henkensä.

Kaikkien inhimillisten kärsimysten ja geopoliittisten jännitteiden lisäksi Venäjän hyökkäys Ukrainaan aiheuttaa suuria ongelmia luonnollisesti myös leipomoalalla. Kaikki kustannukset toimialalla nousevat ja inflaatio on vaarassa riistäytyä käsistä. Maataloushyödykkeiden hankintaan, energiakustannuksiin, lannoitteisiin, pakkaamiseen ja kuljetuksiin liittyvät haasteet iskevät todella vakavasti leivän toimitusketjun kaikille tasoille. Näin tapahtuu kaikkialla Euroopassa. Se, mitä tuleva syksy ja talvi tuovat tullessaan, jää vain arveluiden varaan. Kaikkien yritysten on syytä miettiä omat keinonsa siihen, miten ne selviävät ensi syksystä ja talvesta, josta voi tulla monella tavoin erityisen haasteellinen.

Niin erikoiselta kuin tuntuukin todeta, voi käydä niin, että korona-ajan haasteet olivat pieniä tulevien haasteiden edessä. Raaka-aineiden saatavuudessa voi tulla yrityksille ensi syksynä/talvena eri syistä johtuen suuria ongelmia. Juuri nyt tilanne esimerkiksi maakaasun saatavuuden suhteen on kriittinen. Vaikka raaka-aineita riittäisikin, millä hinnalla niitä saadaan? Kun tuohon lisätään kiihtyvän inflaation myötä palkkojen nousuun liittyvät ay-liikkeen vaatimukset, haasteet yrityksissä vain kasvavat. Ja aika näyttää miten ja millä tavoin kiihtyvä inflaatio vaikuttaa leivän ja muiden leipomotuotteiden kysyntään.

Pienet ja keskiuuret yritykset ovat erityisen hankalassa asemassa kustannusten noustessa ja inflaation kiihtyessä, kun ne joutuvat tasapainottelemaan joka suuntaan. Esimerkiksi päivittäistavarakaupan toimijoiden suuntaan, jotta saisivat tuotteita kauppaan myytäväksi ja toisaalta raaka-ainetoimittajien suuntaan, jotta saisivat riittävästi raaka-aineita. Ne joutuvat hyväksymään myös sen, että ay-liike ja suuryritysten hallinnoimat liitot tekevät (yleissitovia) työehtosopimuksia, joilla yritysten kustannuksia entisestään lisätään, ja joissa päätetään siitä, millaisilla työsuhteen ehdoilla pienet ja keskiuuret yritykset saavat kilpailla suuryritysten

kanssa. Kaiken kiireen ja paineen keskellä yrityksissä tulee huolehtia myös siitä, että terveystarkastajien, työsuojelutarkastajien ja muiden viranomaisten esittämät pilkuntarkat vaatimukset laitetaan täytäntöön. Lisäksi jostain on löydettävä aikaa ja resursseja myös työpaikan työhyvinvoinnista huolehtimiseen.

Suomessa usein ihmetellään, miten esimerkiksi Venäjällä ja vaikkapa Pohjois-Koreassa uskotaan vallanpitäjien puheita riippumatta puheiden sisällöstä ja niiden todenperäisyydestä. Mutta tilanne on todellisuudessa samanlainen kaikkialla. Omia johtajia kuunnellaan ja uskotaan, ja vieraiden johtajien puheita epäillään. Erityisesti näin on silloin, kun kunkin maan valtamediat kuuliaisesti ja kriitikittömästi kertovat sen, mitä vallanpitäjät haluavat heidän kertovan. Tämä tuli hyvin esiin koronakriisin aikana myös Euroopassa. Kahden vuoden ajan ympäri demokraattista Eurooppaa vallanpitäjät ja media kertoivat mitä koronarintamalla tapahtuu ja kansalaiset kuuliaisesti noudattivat valtaapitävien sanomisia. Juuri kenenkään mielestä ei ollut mitään ongelmaa siinä, että demokraattisissa oikeusvaltioissa ryhdyttiin noudattamaan autoritääristen Kiinan yhteiskunnan sulkemismallia. Enemmistö ihmisistä suorastaan vaati lisää rajoituksia, jotta ihmisten oikeuksia rajoitettaisiin lisää.

Koronauutisointi Suomessa ”loppui kuin seinään” 24.2.2022, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Tämän jälkeen oli tärkeämpää uutisoitavaa. Tuolla viikolla Suomessa oli yhteensä 44 561 koronataapausta, ja pari viikkoa myöhemmin (viikko 11) koronataapauksia oli 53 859. Kun Uusimaa suljettiin viikolla 14 vuonna 2020, koronataapauksia Suomessa oli 966 kappaletta*. Tuolloin me uusimaalaiset saimme kokea omanlaisen Checkpoint Charlien, kun liikkumisemme Uudenmaan ulkopuolelle kiellettiin. No, vielä tuolloin ei ollut rokotteita, joten se selittää asiaa osin. Toisaalta edellä mainittu osoittaa osaltaan myös sitä, että ihmisten kolme suurinta huolta todella on: 3 x miten minulle (ja läheisilleni) käy.

Mika Väyrynen

*Vertailuksi: Helsingin Sanomat uutisoi 20.5.2022, että koronakuolemia oli Suomessa viimeisen 14 vrk aikana 256 kpl.